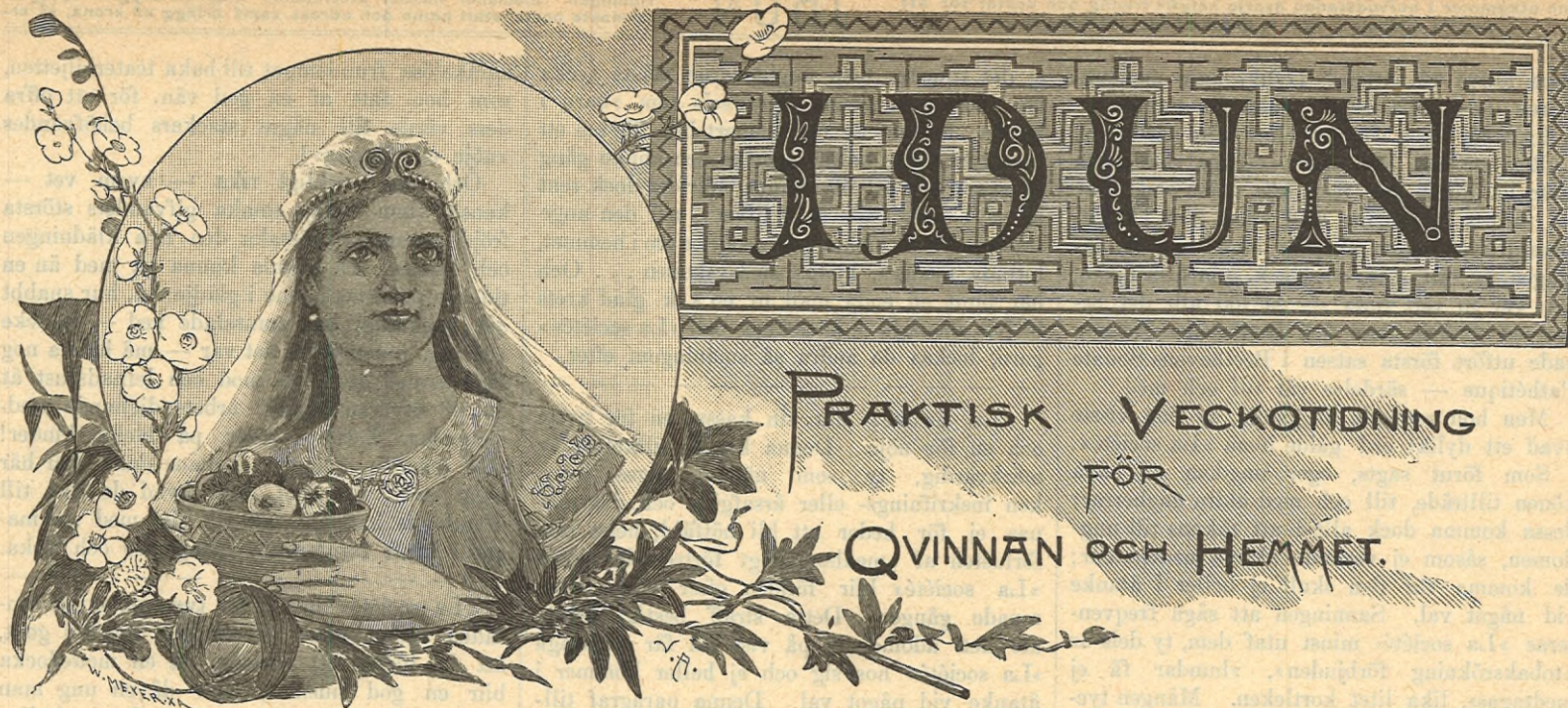

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 14.

Fredagen den 5 april 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen lösnnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11 och 4—5. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i boklådorna samt å tidningskontoren</p>
---	---	--	---	--

»Väl använd arbetsdag gör hvilans timme skön; tag nöjet ej till skänks, vinn det som mödans lön!»

"La société".

Vid Iduns femte pristäffing belönad uppsats
af
Ebba Larsson.

Retsen med detta namn bestod till en början blott af tvänne fruar, som ömsevis voro hos hvar andra hvar annan torsdag, men efter en kort tids förlopp var ett helt litet »sällskap» organiseradt med stadgar och allt. Se här ett utdrag ur dessa stadgar.

Samqväm hvar annan torsdag. (Mången har på sista tiden velat hafva hvarje torsdag, men ännu åtminstone är det blott hvar annan.)

Fruarna upplåta i tur och ordning sin salong eller så många rum, som behöfvas — dock ej flere. Inga stora toaletter få existera vid vite af första gången 20 öre, sedermera dubbla beloppet för hvarje gång.

Efter kl. 5 tages emot, och varar samqvämet till kl. 10; inträffar någon särskild högtid samtidigt i familjen, utsträcker tiden till 11. Vid vite som ofvan får endast serveras kaffe med högst 4 sorters bröd (om sommaren lemonad med högst 3 sorters bröd), om vintern frukt, nötter eller apelsin — och vin blott då, som ofvan nämts, extra högtid tillstöter.

Supén får bestå af högst 8 sorter kallskuret — härbland kunna dock, i synnerhet vinter-tiden, högst tvänne sorter vara varma (t. ex. småbiff eller dito köttbullar) — antingen te, chokolad eller mjölk och blott i fall, som förut nämts, en varm rätt, vare sig stek eller gröt — aldrig båda. De herrar, som äro öfver 20 år, få ett glas öl och en sup till smörgåsen — men hvad deröfver är, är förbjudet vid dubbelt vite mot hvad förut nämts.

Ingen inträdesavgift erlägges, men ingen får inskrifvas i sällskapet förr, än han varit med under minst 3 samqväm och sett, om eget skaplyne och egna böjelser kunna eller vilja underkasta sig de lifsprinciper, på hvilka »La société» är bygd. Äfven ogifta personer af båda könen få blifva medlemmar, men ej aktiva, d. v. s. de hafva ej att hos sig emotaga »La société».

Som sällskapet allt mera utvidgas, har förslag uppgjorts att antingen befria alla med mindre våning beskärda fruar, hvilkas mäns inkomster äro i förhållande härefter, från emottagningskyldighet, eller ock att dela »La société», så att flere sammankomster samtidigt ega rum, dock efter en noggrant ordnad plan. En och annan har velat hafva särskild lokal, till och med eget hus, men detta sista har ej alls mottagits med någon som helst acklamation — tvärt om; ty oafsedt kostnaden tycka de flesta, att detta skulle smaka *utelif*, då uppgiften i »La société» ju just är att *motarbete* slikt och så småningom samla alla krafter i familjelif och hemlif — alla, man som kvinna, ung som gammal!

Men, som sagdt, allt detta är endast förslag; ännu räcka de små våningarna och salongerna.

Nu till sjelfva samqvämet och sysselsätningarna derunder.

Medlemmarne ega rätt att komma, då tid och öfrigt det medgifva, men efter kl. 6 serveras intet kaffe och efter kl. 8 ingen supé.

Sysselsättningen är omvexlande och mångahanda.

Fruarna och äfven några af flickorna medföra alltid i sin arbetsborg ett lättkött arbete och en anteckningsbok.

Fruarna sitta vid det stora runda bordet, och arbetet går raskt och flinkt, under det råd och rön gifvas, emottagas och — upp-

tecknas. Ty då någon har ett särskildt godt, praktiskt råd, någonting i liter, kilo eller meter, så komma alla de små anteckningsböckerna fram som genom ett trollslag, men ett par minuter derefter äro de borta igen, ty alla kunna *stenografi* (lektioner häruti meddelas inom sällskapet gratis).

Ungdomen håller till i ett särskildt rum, derest sjelfva salongen eller förmaket ej räcker. De dansa, leka och roa sig, som man brukar göra det »i ungdomens år» och som vi alla gjort — men alldeles icke som nutidens ungdom i allmänhet gör. Ungherrarne hvarken röka eller spela kort och agera öfver hufvud på intet vis gubbar, som skick och bruk dess sämre nu till dags är, något som till och med gifvit en hel stad benämningen »de unga gubbarnes».

Ej heller sysselsätta sig damerna med hvar andras toaletter, kritisera och afhandla dräp — åh nej! De sysselsätta sig i stället med ungherrarne, icke tillgjordt och sippt, icke djerft utmanande, utan ungefär såsom »Eva såg på Adam», innan hennes ögon i blygsel och skuldmedvetande sänktes till jorden — oskuldsfullt, fritt och öppet.

I »La société» konversera ej de unga om vädret, sista balen, premiären på teatern eller den nytgifna romanen, det låta de de äldre göra; ty sjelfva ha de dertill allt för brådt med att »packa kappsäcken», »lasta skeppet», ge hvar andra »samvetsfrågor» och i tid lära sig »hur Amor kommer» — med ett ord, de ha så innerligt roligt, som om det hvar enda sammankomst »vore jul igen».

Stundom musiceras, men det händer aldrig att vare sig Chopin eller Grieg bli miss-handlade af personer, hvilkas uppfattning och teknik sträcka sig till »Jungfruns bön» och »Napoleons marsch öfver alperna». Man ber aldrig dem spela, som icke kunna, och ännu mindre komplimenteras de — för att seder-

mera blifva till åtlöje! Dylikt anse medlemmarne inom »La société» allt för lumpet.

icke så, som om det blott vore virtuoser, hvilka der låta höra sig — många små enkla bitar ha ljudit der; men *alla* dessa små bitar ha utförts väl, både med smak och känsla. Öfverdrifvet beröm skördar ingen, om ån talangen är rätt stor. — »Tack, min lilla flicka, det var ju rätt bra» — så löd allt det beröm en 20-årig dam fick härförleden, då hon hade utfört första satsen i Beethovens Sonate Pathétique — särdeles väl till och med.

Men hon rodnade af glädje, ty hon visste hvad ett dylikt ord gälde inom »La société».

Som förut sagts, eger ungdom af båda könen tillträde, till och med äldre ungherrar; dessa komma dock alltid att räknas till ungdomen, såsom ej varande aktiva medlemmar; de komma för den skull ej heller i åtanke vid något val. Sanningen att säga frequenteras »La société» minst utaf dem, ty dels är »tobaksrökning förbjuden», »hundar få ej medtagas», lika litet kortleken. Mången tycker, att de stackars gubbarne gerna kunde få åtminstone en oskyldig »priffe» med ett tiondedels öres point och dertill få sin lilla tuting — kanske går det i en framtid, men ännu är allt detta förbjuden frukt.

Lika litet som fruarna med sin virkning fått sticka näsan inom herrarnes klubbar, likaså obevkliga äro nu medlemmarne af »La société»; ty denna är egentligen *fruarnas* lilla klubb eller, ännu bättre, familjesammankomst, fast ån dessa i sina alltid medlidsamma hjertan tyckt synd vara att totalt utestänga de stackars gubbarne, helst då ju medgifvas måste, att äfven *de* höra till familjen.

Inom »La société» förekommer ibland så kallad prickning eller uteslutning. Har någon af medlemmarne i ord eller handling gjort något, som strider emot föreningens ofvan nämnda, tysta principer, inträffar det, att på hennes nästa mottagningsdag nästan inga infinna sig, åtminstone bland de aktiva medlemmarne; och då hon sjelf härnäst uppträder i »La société», är der knapt någon, som ser henne. Detta regleras dock väsentligt af den felandes egen ånger och förbättring. Ett erkänt och rättadt fel förlåtes — motsatsen icke.

Så äfven vis-à-vis ungherrarne. »En», som det heter, »uppenbart obotfärdig» får icke en gång tillträde, »till dess han sig omvänder och bättrar». Ja, ån mer — detta gäller ej endast inom »La société»; han är, som man säger, öfverallt »omöjlig». Ty hvarje medlem i »La société» genomför på hvarje håll i lifvet sina grundsatser *praktiskt*. De göra uteslutningar ur sitt umgänge på ett fint, dock fullt tydligt sätt. De unga damerna vägra på baler att dansa med de herrar, hvars lefnad är, minst sagdt — litet egendomlig. Det märkvärdiga är dock, att proselyter göras i mängd just bland dessa herrar; en efter annan snärjes i kärlekens garn, och för att »få» sin tillbedda måste gunstig herrn först *göra sig henne värdig*. Det är riktigt uppmuntrande att se, hur qvickt t. ex. en examen kan tagas, och hur för öfrigt ett svirande lif i hast kan stadga sig.

Ty, I förstån väl, att det icke allenast är inom »La société», medlemmarne träffas, utan hvarje hem emottager små besök när som helst, blott att de besökande behandlas och trakteras alldeles som husets egna medlemmar och att ingen affär alls göres af dem.

De unga flickorna fullgöra sina pligter i hemmet, alldeles som vanligt, maten förändras

ej det minsta; men ungherrarne måste tycka om detta och känna sig precis som »barn i huset», hvilket de också snart bli. Ty om ett litet tycke från balsalongen en och annan gång är svårt nog att öfvervinna, blir det dock rent af en böjelse »för hela lifvet», när den unge träffade får se flickan i fråga stöka om i hemmet, biträda modern, hjälpa småsyskonen . . . Och har blott en enda man ur en s. k. glad krets blifvit insnärjd i kärlekens och »La société's» garn, lockas de andra så småningom efter.

»La société» har sin kassa, en för nytta och en för nöje. Denna kassas tillkomst är märkvärdig, ty som nämts, tages hvarken inskrifnings- eller årsafgift, och det räknas ej för heder att bli bötfäld, helst som förlusten af »medborgerligt förtroende» inom »La société» blir följden efter vissa, upprepade gånger. Detta straff består deruti, att den ådömde ej på viss tid får emottaga »La société» hos sig och ej heller kommer i åtanke vid något val. Denna paragraf tillkom efter alla de öfriga, emedan en del af medlemmarne omöjligt kunde förmås att följa reglerna angående mat och klädedrägt. De ville gerna betala böterna blott för att få utmärka sig — men detta lyckades icke.

Hvar annan månad väljes en — icke *homme* utan — *femme d'affaire*, som dels har kassan om hand, dels sörjer för en del andra åligganden.

Se här, hur kassan bildas! *Femme d'affaire* har att vid hvarje samqväm medföra tvänne sparbössor, som placeras på obemärkt ställe, och då lägger hvem, som vill, sin tribut i de samma — antingen i den för nöje eller den för nytta. Ingen ser, *hvem* som lägger eller *hur mycket*, hvadan ingen tvingas af falsk stolthet att gifva, då han ej eger råd. »La société» räknar rik som mindre rik, hög som mindre hög bland sina medlemmar.

Nyckeln till dessa sparbössor deponeras hos utom föreningen stående person, som efter viss tids förlopp har att vid pågående samqväm inlemna densamma, hvarefter kassan upptages, räknas och summorna insättas på sina särskilda sparbössor. Utaf »kassan till nytta» lemnas bidrag till sjukvård åt medlemmar, som äro i mindre goda omständigheter, till och med åt icke aktiva, så att de få läkare och medikamenter fritt.

»Kassan till nöje» användes stundom till skogs- eller slädpartier, men »La société» brukar dock deraf merendels bereda ett annat, icke mindre »nöje».

Kassörskor, butiksflickor, sömmerskor, lärarinnor m. fl. behöfvande unga qvinnor sättas nämligen i tillfälle till en månads vistelse vid en bad- eller brunnsort eller ock i någon annan liten vrå af skärgården för att hemta en smula förråd af helsa och frisk luft till långa och tunga arbetsdagar. Att många penningar på detta sätt betalats *ut* är ett faktum, men hur de kommit *in* — det är och förblir för de flesta en gåtfull hemlighet.

Ingen vet, hvem som i kassan lagt alla de många verkligen hjertesörande små 1-2- och 5-öringarne, hvars alla samlade »bäckar små» sammanförda bilda en rätt »stor å».

Och icke heller blir någon klok på, hvem som stoppat aed de der tunna pappersbitarne, på hvilka ordet tio esomoftast står prentadt, och hvilka så tyst och stilla utan skrytsamt skrammel glida ned i den lilla sparbössan.

Kanske småttingarne sparat i sin karamellsant och bedt mamma lägga den ned — helt tyst och obemärkt; ty äfven barnen lära sig att gifva på detta sätt. Kanske den an-

språkslösa frun lemnat till baka teaterbiljetten, som hon fått af en god vän, för att offra dess värde till några stackars behöfvandes »nöje eller nytta»!

Och den verkligt rika — hvem vet — kanske hon velat smaka gifvandets största fröjd genom att försaka den nya klädningen och hatten. De gamla kunna gå med ån en tid, de påminna henne i glädje om, hur snabbt och behändigt hon smusslade ned — ja, icke vet jag, hur mycket det var — må hända nog att dermed återköpa mod och lefnadslust åt en af öfveransträngd arbete dignande medlemmiska, helsans rosor på bleka kinder! Och mången, mången »enkans skärf» har här legat sida vid sida, med hvad de rika till öfverlopps haft, för att till sist med sin magiska kraft frambringa välsignelse och lycka.

»La société» har i det tysta på skilda områden redan gjort så oändligt mycket godt, att det blifvit ett talesätt, då en modedocka blir en god husmor, eller då en ung man upphör att »levva lifvet», som det ju kallas på deras eget språk — att det då heter: »hon eller han måtte hafva gått in i »La société»!

Någon större reklam vet jag verkligen ej kan upptäckas för att åt nämnda institution värfva anhängare, och är det att hoppas, att »La société» allt mera skall grena ut sig och slutligen genomsyra hela vårt sällskapslif, som det är dess mening att helt och hållet reformera!

Men oaktadt allt det goda, som jag här berättat om »La société», har dock denna skapelse ett stort fel, det: att endast vara en vacker saga.

Ty helt visst han I redan för länge sedan förstått, att hela »La société», med stadgar, grundsatser och allt, blott är »instiftad» af eder ödmjuka tjenarinna, hvilken dock intet högre önskar ån att en gång få skåda den dag, då det i hvarje afseende *lysande* sällskapet håller sitt intåg i svenska hem och svenskt umgängeslif.

Hemmet eller skolan?

I nr 5 af Idun förekommer under ofvanstående rubrik en liten uppsats, mot hvilken jag genast skulle velat göra åtskilliga inkast. Jag har emellertid dröjt dermed tills nu, i förhoppning att en mera van penna ån min skulle åtaga sig att göra anmärkningar mot en del af åsigtorna i ofvan berörda uppsats.

Corinne, så kallar sig dess författarinna, anser för det första, att blott mycket ostyriga eller sjukliga barn böra åtnjuta undervisning i hemmet, men att för friska, lifliga och andligt utvecklade barn är skolan obetingadt att föredraga.

Detta påstående är ett stort misstag, ty ju mera andligt utvecklad ett barn är, dess starkare är dess individualitet; och det egendomliga, det ursprungliga hos människan är just det, som gör henne mest tilldragande. Man förutsätter naturligtvis dervid, att detta egendomliga hos människan är godt och sundt, hvilket man kan taga för afgjort att det är hos ett friskt och begåfvadt barn. Men nu är förhållandet det, att just denna individualitet försvinnes genom den dagliga jemslipningen i skolan, der det rikt utrustade barnet åtnjuter samma chablonmessiga uppfostran som alla de öfriga, hvarigenom månet frö till en högre och kraftigare utveckling förqväves.

Ej, att jag härmed vill säga, att icke skolan är en välsignelserik inrättning för tusentals föräldrar, som hvarken ega medel eller tillfälle att förskaffa sina barn undervisning i hemmet; men för dem, som kunna åstadkomma en dylik hemundervisning, är detta det för barnets utveckling det fördelaktigaste; man må blott ej glömma, att hemundervisningen måste meddelas af dertill fullt kompetenta personer.

Det kan visserligen för en mor vara högst beqvämt att sända sina barn i skolan, under det hon själf i allsköns lugn och stillhet sitter hemma vid sitt arbete, eller under det hon går ut för att göra besök hos vänner och bekanta.

En dylik hänsyn till egen bekvämlighet får dock ej göra sig gällande, allra minst vid ett så viktigt verk som barnens uppfostran.

Corinne påstår vidare, att »enstaka, begåfvade lärjungars exempel» skall uppväcka hos barnet önskan att icke blifva efter. »Det försöker» — säger förf. vidare, »att om möjligt hinna före de andra eller åtminstone hålla jemna steg med dem.»

Men denna täflingslust är ingalunda lärdomens kärna. Ett barn skall lära sig att läsa för *nöjet att lära* och ej för att framstå som ett ljus bland mindre lätt fattande kamrater.

Jag har själf en liten åttaårig flicka, som först för ett halfår sedan började med någon egentlig läsning, men som, ehuru hon blott åtnjuter undervisning i hemmet, läser med lif och lust och i undervisningen finner ett outtömligt nöje, oaktadt den ej åtföljes af några synbara belöningar eller straff.

Att beröm och tadel hafva en kraftigare verkan i kamraters närvaro, är intet godt tecken, tvärt om tyder det blott på hårdhällna karaktärer. Hvilket kärleksfullt barn bevekes ej lättare af en uppmaning till det rätta, gifven enskildt, än af en sådan uppmaning uttalad i bestraffande ton inför en hel klass.

Månet ömtåligt och finkänsligt sinne har för hela lifvet emottagit ett obehagligt intryck af de offentliga tillrättavisningarna. Den stolthet, som uppkommer af medvetandet om en uppfylld pligt utan allt pris derför, är den sanna glädjen.

Slutligen säger Corinne, att i skolan hålles barnet till ordning, renlighet och uppfyllandet af sina åligganden, och att skolan i främsta rummet skall lära det gudsfuktan, lydnad, ödmjukhet och anständighet.

O, huru sorgligt, om ej de här uppräknade egenskaperna lika väl, eller ännu bättre, kunna inläras i hemmet!

Huru sorgligt, om föräldrarna nödgades sända sina barn ifrån sig för att genom främmande människor inhemta begreppet om gudsfuktan, detta vilkor för sålhet såväl i det närvarande som det tillkommande lifvet.

Och lydnad; det barn, som ej lyder sina föräldrar, det skall säkerligen ej heller lyda sine lärare, åtminstone blir då fruktan för straff den enda driffjedern dertill.

Och ödmjukhet; icke blir det barn ödmjukt, som antingen framhålles såsom ett lysande exempel för sina kamrater eller som, i motsatt fall, framställes såsom en, den der man omöjligt kan göra någonting utaf.

Hvad slutligen anständigheten beträffar, så har jag ty värr mången gång hört mellan skolkamrater afhandlas ämnen, hvilka aldrig i ett bildadt hem nå till barnens öron.

Der det blott finnes ett enda barn i familjen, kan ju detta erhålla undervisning tillsamman med någon annan familjs barn, ty att läsa aldeles ensam kan ju vara tråkigt. Der flere syskon finnas deremot, der blir läsningen ett nöje i sällskap med så kära kamrater.

Hvad som här sagts, gäller för det mesta flickorna, men äfven gossarne böra ej allt för tidigt sändas från hemmet.

När en flicka nått den ålder, att hennes karaktär tagit fasthet, så att den ej är emottaglig för hvarje främmande intryck, då är tiden inne att sända henne i skolan.

Denna tidpunkt infaller ungefär, då den unga flickan uppnått femton år. Då kommer hon med ens i de högre klasserna, der ämnenas mångfald hindra henne ifrån att sysselsätta sina tankar med hvad som är otillbörligt. Till dess äro hemmet och omgifningen der hennes bästa skydd, naturligtvis under förutsättning, att hemmets medlemmar äro goda, verkligt bildade människor.

Alltså, i motsats till Corinne, anser jag, att för flickan, tills hon är femton år, och för gossen intill ynglingåren äro hemundervisningen och det bildade hemmet den bästa jordmånen för de unga människoplantorna, som skola blomstra och bära frukter för evigheten. *Sten.*

Små knoppar.

Hon skyndar raskt framåt, ty den skarpa vårblåsten trängde så obehagligt rå genom den tunna sidenpaletån. I morgon skulle hon minsann taga till skinnpelisen igen; aprilväder var ej att förtro sig till! Hon

stoppade händerna bättre in i den lilla spetsmuffen, och kände sig helt förtretad öfver den långa vintern — så *förskräckligt* lång som den var. Man hade ju redan hunnit in i april, utan att luften kändes det minsta vårljum.

Just som hon skulle skynda in i sin port, ljöd en liten, ömkligt hes barnröst tätt invid henne: »blåsippor, köp, snälla fröken!» Hon vände sig om. Der stod en stackars blåfrusen flicka och räckte nigande fram några outvecklade knoppar af dessa Floras förstlingar.

»Jag plockade dem i skogen i går. De slå nog ut, när de komma i vatten.»

Den unga flickan drog med en viss långsam försigtighet sin smala, behandskade hand ur den ljumma muffen och tog den lilla blåsippknippan mellan sina fina fingrar. Det bleka barnets ansigte ljusnade i hoppfull förbidan.

»Stackars små, ni behöfva väl komma in i värmen.»

Den unga damen tryckte dem mot sina friska röda läppar och räckte derpå den lilla hennes slant. »Jag tror den här är vackrare.» Hon gräfdde upp och ned i korgen och undersökte hvarje knippa. Nej, den första var bäst. Och så ilade hon uppför trappan . . .

»God dag Gustaf,» det var sin fästman hon helsade, »ser du hvad jag har! Det blir nog vår snart ändå.»

»Åh, se blåsippor!» Han skänkte dem en flyktig blick. Den unga flickan gick med lätta steg öfver golfvet, fylde en dyrbar vas med vatten och satte varsamt sina blommor deri, sedan hon klipt upp tråden, som skar in i de fina stänglarna. Hennes täcka ansigte återspeglade så mycken öm omsorg, att hennes fästman beundrande tänkte vid sig själf: »Så öm hon är mot några fattiga knoppar! Hvilken god engel måtte hon ej vara i nödens och sorgens hem . . .»

Der nere på gatan hejdades en och annan af blomsterflickans bedjande: *köp!* Hon längtade så innerligt att få slutsåldt; hon frös, så att de små fötterna nästan stelnade. Ännu hade hon fem buketter kvar. Ack, att hon varit en sippa, som fått sin plats i ett varmt, vackert hem och blifvit omhuldad af lena smekande händer!

Men nu var hon blott ett fattigt människobarn, ett af de många, som stå utanför. Ingen öppnade sin famn för den fula, utvecklade knoppen. Ingen värmde de veka hjertbladen; och ändock begärde man, att plantan skulle växa kraftig nog att göra gagn i lifvet. Utan solljus och kärlek var det ju dock så naturligt, att den stackars plantan skulle vissna bort eller blifva förkrympt och bräcklig. Och barnet kände dunkelt, att man gjorde blommorna mera rättvisa än hvad alltid kom de ringaste bland människor till del. *E—th.*

Husmödrar emellan.

För några veckor sedan gjorde »Betty, ung husmor», en förfrågan i Idun, huru vida en fru, med tillhjelp af endast en vanlig tjänstflicka, anses böra kunna på ett tillfredsställande sätt sköta ett hushåll på tre fullvuxna personer och ett litet barn, och om hon dessutom kan få någon tid öfrig för »själsodling och sin makes intressen».

Fru Betty fick i n:r 10 af Idun två svar på denna fråga. Båda gå ut på, att det mycket väl går för sig att bestyra om allt detta: hushållet, barnet, trefnaden m. m. med hjelp af endast en tjänare. Då dessa åsigtger utan tvifvel äro grundade på erfarenhet, kan ju ingen opponera sig, och jag allra minst,

som är långt ifrån en sådan der dugtig husmor, som hinner med allt möjligt. Troligen har Fru Betty nu ordnat sin tid och vanorna i sitt hem i enlighet med »Gammal husmoders» och »Fru Ellens» anvisningar, och då är ju allt väl bestäldt, men som hon haft en tid af rådvillhet och, som jag antar äfven af missmod att kunna gå i land med de upp, räknade bestyren, så kanske det tröstar henne att höra, att det fins flere än hon, som i ett slikt fall skulle tvekat.

Nog förefaller det mig svårt, då man har ett litet barn och flere rum, som behöfva daglig städning, att vara betjenad af endast en tjänarinna. Det kan ju gå för sig, om man själf alltid är frisk, barnet är snällt, mannen har små fordringar på hustrun och hemmet och intet oförutsedt inträffar. Punktligt är nog riktigt att påpeka, såsom varande under alla förhållanden något mycket nödvändigt, men jag frågar dem, som så nyligen haft ett litet barn, att de minnas, hur det är att sköta ett sådant, om de små verkligen bruka tillåta, att man ser om dem endast, då ens tid det medger? Sjelf har jag en liten flicka, två månader gammal, och fast än jag med skäl kan säga att det är ett snällt och friskt barn, kan jag ändå ej förstå, hur jag skulle kunna, med endast en tjänarinna, se om henne och mitt hushåll — om, förstås, ej ekonomiska skäl tvunge mig dertill. I så fall får ju mycket lof att gå för sig, som annars är qvistigt nog.

Har man glädjen af ett litet barn, bör man akta sig att ej för sparsamhets skull förvandla glädjen till ett stort besvär. Låt oss antaga, att barnet somliga nätter är kinkigt, så att modern får sofva litet eller intet. Det är väl få kvinnor af vår samhällsklass, som ej, då dagen kommer, känna sig medtagna, och då faller det sig litet svårt att stiga upp half sju för att börja med hushållsbestyr eller ock att fortsätta att sköta den lilla. Hela dagen är efter en genomvakad natt oftast förstörd, och känner man sig förbi och uttröttad af brist på sömn och är upptagen af mångahanda bestyr dessutom, tror jag, att många med mig dela det felet att bli en smula otåliga, om något går emot under dagens lopp.

»Det får man ej bli», är jag säker på, att dugtiga fruar invända, och jag vet också mycket väl, att det är bättre för både en själf och andra, om man kan hålla modet uppe; men icke förty har det gått på tok för mer än en, äfven med de bästa föresatser. Är frun »nervös» (och det är ej endast dåligt lynne, som det ordet uttrycker), så kan man tänka sig större trefnad för mannen, då han kommer hem eller är ledig, och äfven för frun själf och de öfriga familjemedlemmarna. Nästa natt kanske det blir lika när med att sofva, men antag gerna, antingen att barnet då är lugnt eller att tjänarinnan sköter det, för att frun skall få hvila ut till — half sju. Föregående dags obehag kunna dock kanske ej uppvägas af den besparing, som gjorts genom att använda endast en tjänare, och hvilka obehag kanske i annat fall utblifvit.

Oftast ligger ju barnkammaren bredvid moderns sofrum, och då hör hon och blir störd af skriket, eller ock skickar man barn och sköterska till andra ändan af våningen, och då får hon oro sig öfver, att den lilla ej skall bli oroligt eftersedd, att flickan kanske icke hör, när barnet gråter, eller att hon är likgiltig m. m. d., som man med eller utan skäl är benägen tro. Hellre anstränger hon sig till det yttersta, ofta mer än krafterna tillåta.

Har man deremot en särskild barnpiga (som ju kan deltaga i städning m. m.) blir denna alltid mer fästad vid och aktsam om barnet, så att man tryggare kan lemna den lilla i hennes vård. Och har jag två tjänarinnor, kan ju den ena, på morgonen efter en af mig genomvakad natt, taga barnet och den andra, som har köksbestyren om hand, göra frukosten i ordning och andra morgonsysslor, så att jag får njuta ett par timmars välbehöflig hvila för att deretter med friskt sinne se om mitt hem till min mans och till egen trefnad.

Att dagens sysslor verkligen kunna ordnas i likhet med »Fru Ellens» råd, tviflar jag visst ej på, men för att den komfort, som ju är ett hufvudvilkor för en familjs trefnad, derjemte skall kunna äga bestånd, får ej heller det utstakade schemat för dagen ändras det minsta, såsom af ett besök hos nära släktingar eller verkliga vänner, hvilket dock är något ytterst nödvändigt och naturligt för sinnets uppriskande.

Dessa rader få på intet sätt betraktas som ett råd i motsatt riktning till dem Fru Betty fick i Idun n:r 10, utan endast som en liten protest mot lättheten af de sammans utförande. För somliga husmödrar kan det ju gå temligen bra i *vanliga fall* att ordna tiden i enlighet med dessa råd, men att det är svårt — ja, nästan omöjligt — för sådana, som antingen äro af naturen mindre praktiskt anlagda eller ock ej ha en stark fysik, är ganska lätt att inse.

Men ett råd skulle äfven jag vilja ge Fru Betty.

Hon nämner, att hon skulle vilja ha en stund dagligen ledig för att egna »sin mans intressen». Är nu Fru Betty en så lycklig ung hustru, att hennes man med henne delar sina intressen för sitt fack och andra frågor af hvad slag de vara må, bör hon fram för allt annat söka bibehålla detta. Många hustrur ha aldrig smakat sötman af att vara sina mäns förtrogna; och hur många kvinnors hela äktenskapliga lycka har ej sjunkit ner till det mest likgiltiga förhållande endast därför, att de haft tusen hushållsbestyr i sitt hufvud, då mannen kommit för att få hvila och sympati i sin hustrus sällskap. Att han förr eller senare under sådana förhållanden i stället uppsöker vänner utom hus, med hvilka han kan utbyta tankar utan att få tankspridda svar eller påtvingad uppmärksamhet, får man ej undra på. Lie har i »Et Samliv» utmärkt väl skildrat ett sådant förhållande. — Att det är lättare att bibehålla något godt än att återvinna det, sedan det en gång är förlorat, är en gammal känd sanning. Må därför Fru Betty till hvad pris som helst skaffa sig tid till och bibehålla intresset för sin mans intressen — det är det enda råd jag vågar ge henne. W.

För alla svenska mödrar

bör den uppgift Dräktreformföreningen nu senast satt sig före ha det största intresse och ha att påräkna den tacksammaste anslutning. Vi syfta nämligen då på föreningens sträfvanden att i allmänt bruk införa verkligt lämplig och hygienisk beklädnad för späda barn.

Ingen omsorg kan väl ligga ett qvinligt hjerta närmare och vara det mer värdigt än omsorgen om det unga barnets vård. Beklädnadsfrågan intar dervidlag naturligen ett synnerligt betydande rum.

Förnekas kan icke att från gammalt ännu mycket oförstånd gör sig gällande vis à vis anordnandet af barnets i de första lefnadsåren drägt. Vi vilja då icke tala om de traditionella, hårdt tilldragna lindorna, i hvilket den späda, ömtaliga kroppen insnörades som i ett pansar, som genom sitt onaturliga tryck öfvade sannskyldig skada på dess ännu icke stadgade lemmar och organ. Dessa tortyrinstrument äro väl dess bättre numera utdömda af hvarje förständig moder och för evigt förvisade från hennes hem. Men hur ofta får man ej ännu se de små påbyltade med en massa mer eller mindre ändamålsenliga plagg, som under det de kanske lemna en onödig och rent af generande värme för vissa delar af kroppen lemna andra bara och lätt utsatta för förkylningar, och som dertill genom sin opraktiska mängd och snitt verka besvärande och hindrande för barnets rörelser.

Dräktreformföreningen, som under det senaste arbetsåret särskildt egnat sin uppmärksamhet åt uppställandet af lämpliga modeller till dräkter för späda barn, har dervid utgått derifrån, att beklädnaden måste vara på samma gång *lätt och ledig* som den lemnar en tillräcklig och öfver hela kroppen *jemt fördelad värme*. I mycket har föreningen hemtat idén till sina modeller från England, der man redan länge allmänt beaktat denna viktiga sak, och der en verkligt hygienisk barnbeklädnad vunnit fastfäste.

Under denna vecka har föreningen härstädes utställt den samling modeller, som nu föreliggas som frukten af årets arbete, och hvilka på det varmaste kunna anbefallas som föresyn för hvarje svenskt hem. Vid vårt besök å utställningen framhöll man särskildt en lämplig modell till nattdrägt med skjorta och byxor (af linne) i ett stycke, genom hvilken konstruktion barnet hindras att, som nu ständigt är fallet, i bädden »sparka af sig». Detta plagg var ock, liksom för öfrigt alla andra underkläder, försedt med *långa* ärmar. Mot det synnerligen vanliga bruket att för små barn begagna

korta ärmar uttalar sig föreningen af goda grunder på det bestämdaste.

En hvar moder, som intresserar sig för den ofantligt viktiga hygieniska sidan i frågan om de späda barnens beklädnad — och hvilken gör väl ej det! — kan, genom att personligen eller skriftligen vända sig till Dräktreformföreningen under adress: fröken Josephine Ohlssons modehandel, Blasieholmstorg 14, Stockholm, erhålla alla nödiga upplysningar och modeller härtill.

Om qvinnan,

hennes rättigheter och ställning inom familjen och samhället.

Tvåne föredrag hållna af pastorn i franska reformerta kyrkan i Stockholm

Rudolf Osterman.

(Forts. fr. n:r 12.)

I sitt första föredrag hade talaren sagt, att qvinnan vore i sin fulla rätt, då hon fordrade likställighet och frigörelse. Men lika fullt gäfvdes det människor med både intelligens och klokhet, hvilka anse, att qvinnan för att blifva sin sanna natur trogen borde starkt begränsa sina fordringar — att man måste noga skilja mellan emancipation och emancipation.

Talaren framställde den frågan, huruvida det vore önskligt att qvinnan begagnade sig af de rättigheter, som hon otvifvelaktigt hade, till likställighet med mannen i det offentliga lifvet, huruvida det öfver hufvud vore lämpligt att hon förändrade sina nuvarande livsvilkor derhän, att de komme i öfverensstämmelse med de förhållanden, som betingades af en ny samhällsställning för henne.

Innan han besvarade denna fråga framhöll han, att hon otvifvelaktigt borde hafva ett ord med att säga i offentliga angelägenheter, att flere länder tillerkänt henne rösträtt o. d. och att detta *i viss grad* förbättrat hennes sociala ställning. Men å andra sidan misstänkte han, att det allmännas tjänst ej öfverensstämde med hennes qvinliga natur, att hon i konkurrensen och likställigheten med mannen skulle förlora den hänsyn hos denne, hvaraf hennes naturliga svaghet vore i behof, att mannens ringaktning skulle träda i stället för hans förädlad och att den qvinliga intelligensens och det qvinliga hjertats förra instinkter under samlifvet med mannen oupphörligen skulle stötas tillbaka af den manliga ensidigheten och kylan.

Det inflytande på det borgerliga lifvet, som qvinnan redan under nuvarande förhållanden hade, vore ej obetydligt, hennes spira vore t. o. m. längre än människens, och hennes mission vore icke mindre beaktansvärd, därför att den skedde i det tysta. Talaren trodde, att hennes sträfvan derfor snarare borde gå ut på att förstora detta tysta inflytande, än vända sig utåt. Han fann det icke troligt, att en yttre qvinlig emancipation vore gagnelig för samhället och ansåg, att, om en sådan i stort utfördes, skulle qvinnan komma att försumma sina husliga pligter och i all synnerhet den uppgift, för hvilken hon framför allt vore egnad, nämligen barnens uppfostran. Och i barnens uppfostran läge samhällets framtid. Talaren förmenade vidare, att en yttre emancipation ingalunda skulle gifva qvinnan en högre grad af lycka eller ett större mått af sann tillfredsställelse. En hård kamp vore hufvudmomentet i det yttre lifvet och kvinnans ömma, fina och subtila väsen skulle ständigt ända till vämjelse stötas till baka af hårdheten, grofheten och egoismen.

Af dessa och andra skäl ansåg talaren, att qvinnan borde efterstäfva en emancipation, som ginge ut på vinnande af alla de rättigheter och privilegier, som noggrant öfverensstämde med hennes natur, instinkter och intressen, men att hon borde afhålla sig från den emancipation, som komme att draga henne ut ur hennes undangömda ställning och försätta henne i vilkor, som voro ogynnsamma för utförandet af den stora roll, som vore henne särskildt förbehållen. Och hit räknade talaren framför allt den af *inspiratrice* åt mannen i hans gerning. Såsom inspiratrice bör hon framför allt verka inom familjen, men då det äfven finnes kvinnor utan familj eller dermed sammanhängande pligter, må dessa verka inom den sfer, till hvilken de höra, dock alltid bevarande sin qvinliga tillbakadragenhet, hvilken just är hemligheten af det ofantliga inflytande, som qvinnan utöfvar.

Talaren uttalade den önskan, att den svaga flickan måtte undervisas så grundligt som möjligt i alla vetenskapens grenar, men att hon samtidigt med sina stigande kunskaper icke måtte förakta sitt köns sysselsättningar. Hon borde taga känuedom om allt och intressera sig för allt, på det hon må kunna samtala med sin far, sina bröder, sin fästman och sin make och dessa i henne finna en verklig kamrat och en bildad vän.

Med ett ord: den unga qvinnan borde vara så väl väpnad för lifvet som möjligt och utrustad jemväl på mannens områden — det vore den emancipation, som alla intelligentia män omfattade såsom ett önskningsmål; så utrustad — låt vara till hälften emanciperad, till hälften fri — komme hon att spela den lyckligaste rollen i lifvet. Hon blefve nämligen derigenom för sin man en upplyst inspiratrice, en tillförlitlig rådgifverska, ett verkligt stöd i alla lifvets strider. Guido.

De i sista stund tillströmmande annonserna ha i dagens nummer allt för mycket inkräktat på textutrymmet. Vi skola emellertid hålla våra läsarinor skadeslösa genom att utgifva något af de närmaste numren i 12-sidigt format.

Teater och musik.

Kungl. operan. Sistlidne lördags symfonikonsert hade samlat en till sista plats fullsatt salong. Aftonen fick ett särskildt intresse genom den framstående pianisten *Franz Rummels* uppträdande. I utförandet af Beethovens pianokonsert (g-dur) samt i Liszts fantasi öfver ungerska folkmelodier hade den celebre virtuosen tillfälle att lägga i dagen alla de goda egenskaper, som känneteckna hans pianospel: ädelhet och soliditet i föredraget, den yppersta nyansering och en teknik så ofelbar och utvecklad, att man svärigen kan tänka sig något bättre. Programmets orkesternummer utgjordes af Mendelsohn-Bartholdys uvertyr till »Hebriderna», Wagners förspel till »Tristan och Isolde» (bisserradt) samt en suite af Massenets, redan i fjor här utförd. Hofkapellet under ledning af hofkapellmästaren Nordquist skötte sig som vanligt utmärkt.

På torsdagen innevarande vecka gifves en extra symfonikonsert, då hr Franz Rummel likaledes biträder.

På tisdagen gifves f. f. g. under innevarande säsong Mozarts populära opera »Trollflöjten» med en på flere händer ny rollbesättning. Denna föreställning gifves till förmön för k. teaterns pensionskassa. Nästa repris blir Meyerbeers »Hugenotterna», hvilken opera ej på flere år uppförts härstädes.

K. Dramatiska teatern har nu flere gånger gifvit »Frun från hafvet» och ständigt för fullsatt salong. Intresset för det märkliga dramat är också fortfarande lika lifligt och det bifall, som särskildt fru *Fähræus* skördar för sitt ypperliga spel, lika stormande.

På torsdag innevarande vecka begynner fru *Betty Hennings* från Köbenhavn en serie gästspel härstädes. Början göres med Ibsens »Ett dockhem», der Noras roll utföres af fru H.

Fröken *Sigríd Wolfs* konsert i Musikaliska akademien i går (tisdag) hade lockat nästan fullt hus. Den intelligentia sängerskan skördade lifligt och välförtjent bifall. Likaså de biträdande förmågorna, bland hvilka i synnerhet utmärkte sig konsertgifvarinnans mor, den celebre norska skådespelerskan fru *Louise Wolf*, som på ett förträffligt sätt föredrog ett par af Andersens sagor, och hr *Tor Aulin*, vår unge framstående violinist. Ackompanimentet sköttes på det förträffligaste af fröken *Helene Munkstall*, den talangfulla tonsättrinnan, och kompositören hr *Emil Sjögren*.

Den 3 april.

Idun bör ej saknas i något hem; den vill för alla vara en god tomte, en tillförlitlig rådgifvare.

Ett storstadsbarn.

Berättelse för Idun

af Johan Nordling.

Andra delen.

I.

Återseenden.

Det var en solvarm junidag, en af det der äkta slaget med tropiskt påbrå sådana vår nordiska sommar ej skänker oss allt för många, då himmelen står genomskinligt klarblå och molnfri som en kupa af böhmiskt glas, och då luften dallrar af hetta derunder, genomglödgad i vindstillan och bländande af ljus. Öfver strömmen kretsade måsarne i långa, saktfärdiga slag tätt öfver vattnet, från hvars ljumma yta ingen svalka dunstade, och höjde då och då missmodiga skri, beklämda af värmen, som dref fisken till djupet och lade hinder för deras näringsfång.

Fru Ritter hade om morgonen farit in till Stockholm från sommarnöjet ute vid Vaxholm. Hon hade till på köpet tagit den äldsta flickan med sig, en liten femårig, solbränd och brunögd dam, som bevars skulle göra mamma sällskap kring butikerna och torgen, men som, när allt kom omkring, i den olidliga värmen och brådskan var mera till besvär och påhäng än till nöje. Ty de ville nödvändigt ut igen med fyra-båten; det var minsann icke någon förströelse att gå i staden en sådan dag.

När lilla Vivan började kinka och hennes korta små ben nekade tjänstgöra, måste fru Ritter taga en droska, som ock väl behöfdes för de många paketen, som efter hand samlades uppe i vangskorgen, på sätana, i sufletten, formligen öfversvämmade de åkande. Hennes man skulle ha stor middag på söndagen ute å Klaraborg för alla de främmande bryggarne, som i dessa dagar voro samlade i huvudstaden till fackkongress; och det Ritterska huset var icke vandt att bjuda sina gäster på hvardagskost.

Klara Vrede, eller som hon numera rättvisligen benämndes fru Klara Ritter, hade på de gångna sex åren hastigt utvecklats från en ung, vacker flicka till en ung, ståtlig fru. Klara — ty det var verkligen hon — hade fetmat ganska betydligt; dock alls icke så att det missklädde henne. Den högresta gestalten bars upp med elegant värdighet, och de bruna ögonen i det finhyllta ansigtet lyste lika godhertadt klart och gladt som någonsin förr ur den dyrbara spetshattens skugga.

Fritz Ritter, hennes man, var icke heller den gamle Fritz Ritter och dock alltid densamme. När hans far, nu för något öfver sex år sedan, plötsligt föll ifrån och lemnade efter sig sin stora affär, ett af huvudstadens mest gifvande bryggerier, och en betydlig förmögenhet, uttalade han på dödsbädden som sin sista önskan, att ende sonen, hvilkens artistgriller ej alls behagat honom, än mindre hans förlofning med den fattiga fleuristen, skulle lemna konsten åt de andra och öfvertaga faderns rörelse. Endast på detta vilkor kunde han taga med sig den gamle bryggarens nödtvungna välsignelse in i sitt äktenskap, som kort efter ingicks. Han hade i grund och botten lärt sig inse, den käre Fritz, att konsten på intet vis hade det minsta intresset af det arrangementet.

Så hade han tagit skeden i vacker hand, som det heter, och trufdes numera utmärkt i sin nya ställning. De gamla kamraterna och de muntra traditionerna från akademien, från vagabondlivet vid Järlasjön, hade han därför icke glömt; och mången af de glada »prissarne» gick från hr Ritters kontor eller feta middagsbord än gladare, än han kommit, hulpen med ett litet vänlån för en studietripp till Rom eller Paris, rikligare ofta än det rikligaste bland kongliga stipendier.

Karl Vrede hade ej minst blifvit sedd till godo, han stod ju nära till, och hans rika anlag gjorde offren än hugnesammare. Numera redde han sig för öfrigt godt sjelf; litet emellan kom der en smickrande notis från staden vid Seine om den unge, uppburne artisten, och när han någon gång, långt emellan, sände hem en tafra till någon af akademiens utställningar, var det alltid den, som drog skarorna tätast in i den lilla konstsalongen vid Kungsträdgården eller konstnärs-templet vid Röda bodarne.

Sjelf kom han aldrig hem; det var rent som om han vuxit fast der nere i södern, och på systemens och vännernas uppmaningar att åtminstone på en liten sommarvisit helsa sitt barndomsland svarade han ideligen detta samma »vi få se — längre fram».

* * *

Janitscharkapellet i Strömparterren hade redan börjat kaffekonserten med en smattande ungarsk marsch, när Klara Ritter och Vivan rullade genom folkvimlet på Norrbro för att i sista stund hinna ned till båten. De hade nyss lemnat Fritz på hans kontor i Storkyrkobrinken; han var så jägtad »staccars gubben» under mötesdagarne, att han icke fick tid komma ut till Klaraborg förr än till lördagskvällen. Nere vid Blasieholmskajen glänste »Victoria» hvit som en mås i solen, och en tjock, svart rökpelare vältrade ut ur dess skorsten som ur en krater mot den blåa himmelen, en maningssignal till dem det vederborde att skynda på. Klara manade nervöst på kusken: »vi hinna bestämdt aldrig fram, jag vet det, jag känner det».

Men de hunno fram. Styrmannen stod jst vid landgången färdig att draga in, då Klara och Vivan, följda af kusken, med andan i halsen trängde sig genom åskådarnas på kajen, belamrade med alla sina paket. Man skratade och fnissade litet omkring åt den eleganta damens blossande ifver, men hon hade ej ens tid att förarga sig deråt.

Ändtligen var allt klart. Vivan ombord och allt gepäcket. En sista gång vände Klara i land för att betala kusken. Just som det var gjordt, kände hon en hand läggas på sin arm. Förvånad såg hon upp. En svartklädd dam, en elegant, spänstig gestalt stod framför henne, men den täta slöjan för ansigtet dolde hennes drag. En egendomlig, oförklarlig rysning kom Klara att skälfa: denna plötsligt uppdykande obekanta, så skärande svart i det lysande solskenet, gjorde nästan ett spöklikt intryck — hvarför, visste hon ej rätt.

Så sade en låg, melodisk stämma, den hon kände och dock icke genast kände, och hvilken kom hela hennes inre att spritta till: »Klara, så fann jag dig då verkligen; hur glad jag är. Du känner väl igen mig?»

Kände? — den tunga slöjan låg ju ännu emellan dem, och förvirrad, förvånad, letade den unga frun en sekund genom sitt minne.

Så slog det henne som en blix. Hur hade hon ett ögonblick kunnat tveka, men hur skulle hon också ha kunnat vänta *just detta!* Och hon brast ut:

»Ruth — är det du, är det verkligen du!»

»Ack ja, Klara, det är verkligen jag». Det var ett svärmod i den välbekanta rösten, som gick Klara Ritter till hjertat.

Och så stodo de båda tysta inför hvarandra och funno icke ord, medan deras händer söktes och trycktes i en lång, skälvande helsning.

Men bakom dem, skynd af skarorna, hade båten redan lagt ut, och dess propeller piskade dånande det gråa vattnet till snöhvitt skum. Vivan stod vid »fajbjo kaptenens» sida uppe å komandobryggan och spejade förvånad efter mamma, som icke kom.

Då kom Klara plötsligt — för sent — till sig sjelf igen.

»Ack, båten, båten går, och jag som skulle med! Och Vivan är om bord, alldeles ensam! Hvilket spektakel!»

Hon hann fram till stranden och viftade afsked med näsduken till den lilla, men det var icke mer. Så fick hon vackert lugna sig. Ruth grep bekymrad hennes arm; men hon tröstade snart helt förståndigt henne och sig sjelf, att i det hela var det ej så farligt — kaptenen tog säkert Vivan om hand, och efter en timmes resa var hon ju ända vid deras brygga, der Charlotte mötte henne på sjelfva landgången. Sjelf fick hon nu lof att ge sig till tåls till qvällsbåten.

»Och så har jag ju nu dig, kära Ruth! Herre Gud, det går rundt i mitt stackars hufvud efter all sinnesskakningen...»

* * *

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Flere än en tacksamhetskrifvelse ha ingått till »Fröken Margareta». Vi meddela här nedan den först insända:

Till fröken Margareta!

Fullt öfvertygad om att uttala Sveriges hela småskolelärarynnestads åsigt, tager jag mig friheten tacka eder för edra sanna, hjertliga ord och varma önsningar för oss. Mätte de senare vinna anklag hos dem, det vederbör! Huru mången ensam, tårfylld stund efter dagens tunga skulle icke då gestalta sig annorlunda! Mången gång har jag tänkt vända mig till Idun för att genom »vår tidning» (d. v. s. alla redliga qvinnors) försöka väcka intresse och välvilja hos bildade och bättre lottade personer för oss, som ofta få se oss både tillbakasatta och förbisedda, trots att vi med bästa vilja arbeta på *grunden* för bildning och vetande — men jag har icke vågat. Men nu, då jag ser, att åtminstone en bildad qvinna vill föra vår talan härutinnan, måste jag stiga fram och säga: *Tack, ett hoppfullt tack!* Hur mycket skulle icke svenska småskolan vinna derpå, att dess lärarinnor hade tillträde till bildadt umgänge.

F. I.
Småskolelärarynna.

För dem, som ej hafva första delen af berättelsen *Ett storstadsbarn*, hvars andra del begynner i detta nummer, finnes den samma att tillgå hos redaktionen mot insändande af en (1) krona i sparmärken eller ännu hellre i postanvisning. För 1 kr. 50 öre kan 1888 års årgång från och med n:r 11 (i hvilket nummer den längre följetongen begynner) till och med n:r 52 erhållas. Lösa permar dertill å 1 krona.

Redaktionen.

I alla boklädor har utkommit på förlag af R. Blådel & Co., Stockholm, Hamngatan 38:

Nyaste Mästerskapssystemet.

Praktisk lärobok i engelska språket,

med tillämpning af den af professor Ollendorff för mer än 40 år sedan grundade metod såsom den mest instruktiva och praktiska, helst emedan den vida snarare än någon annan befrämjar ett språks inhemtande, ej allenast för att läsa, utan äfven för att tala och skriva detsamma. Till tjänst för skolor och privatundervisning samt för sjelfstudium författad af

C. G. ZETTERQUIST.
Pris: bunden i klotband 3 kronor.

Nyckel till skriföfningarna är utgifven i särskildt kart. band till pris af 1 kr.

Kortfattad handledning i Geometriskt träsnideri eller s. k. Träsnideri i allmogestil

af **VILHELM OLDENBURG.**
Med 12 förklarande afbildningar. pris 50 öre.

[151]

ORNAMENTETS BOK.

En samling stilfulla ornament från alla konstperioder.

Med 85 planscher, de flesta i rikt färgtryck. Förklarande text af **H. Dolmetsch** i bearbetad öfversättning af **G. Upmark**, intendent vid Nationalmuseum. Arbetet utkommer i 20 häften om 4 å 5 planscher till ett pris af kr 1:25 pr häfte.

At lärare och lärjungar vid tekniska och konstindustriella läroanstalter, åt dem som i hemmet egna sig åt konstömnader, åt konstvärnen och samlaren, som vill lära känna ornamentikens utvecklingsgång, åt alla dessa m. fl. erbjuder **Ornamentets bok** med sina 85 planscher och mer än 1,000 afbildningar ett rikt urval af de viktigaste ornamentala motiv från olika tider och inom olika stilarter.

Landsortsboar.

Undertecknad åtager sig utträttandet af hvarjehanda uppdrag, såsom uppköp af matvaror och allt som hörer till fruntimmers- och barntoaletten, tapisseriarbeten m. m. Profver å tyger anskaffas. Förfärdigandet af klädningar ombesörjes. Samvetsgrant bemötande. Val af goda varor. Der så önskas, sändas varorna mot postförskott eller efterkräf. Provision 3 %, dock intet uppdrag under 50 öre. Postadress: Engelbrektsgratan 31 A. Telegrafadress: Ströms; Stockholm. **Maria Ström**, född *Klockhoff*.

Mot 30 kronor i månaden kan ett bildadt, medelålders fruntimmer med glad och godt lynne samt små fordringar bli inackorderadt i en vacker och treflig trakt vid foten af Omberg, intill sjö och jernvägsstation. Svar torde sändas till »L. G—r», Borghamn.

[156]

FAHLCRANTZ & COS UNIVERSAL-BIBLIOTEK

Universal-biblioteket

’Ett värf är fylldt’, och det med största heder genom utgifvandet af

Fahlcrantz & Cos Universalbibliotek.

(Omdöme af Ny Illustrerad Tidning.)

Vi önska det storartade företaget

Fahlcrantz & Cos Universalbibliotek

all den framgång det så vill förtjenar.

(Omdöme af Aronbladets.)

Fahlcrantz & Cos Universalbibliotek

öppnar ett lätt åtkomligt tillfälle för hvar och en att ösa ur världslitteraturens djupa brunn.

(Omdöme af Degens Nyheten.)

Särskildt må det vara för hvarje familjefar en pligt att med den större eller mindre boksamlingen i sitt hem förena

Fahlcrantz & Cos Universalbibliotek.

(Omdöme af Göteborgsposten.)

Universal-biblioteket

Hvad kommer nu Universalbiblioteket att innehålla?

Jo, i främsta rummet ett urval af de bästa böcker, som skrivits af världens ypperste författare.

Och hvad kommer det att kosta?

Endast 25 öre

för häfte, och likväl är ingen subskription bindande. De utkomna arbetena finnas ständigt till påseende i hvarje välordnad bokhandel.

Återförsäljare

antagas öfver hela landet och erhålla provision i närmaste bokhandel.

VEEN'S RENA CACAO.

Utsökt fin smak.

Viktigt för alla sparsamma husmödrar.

Kilo burk Kr. 2, 75 öre.

1/2 ” ” 1, 50 ”

1/4 ” ” 1, 80 ”

1/8 ” ” 1, 00 ”

hos alla specerihandlande

J. VEEN & Co.

Sneek, Holland.

Generalagent för Sverige:
S. J. NORMAN, Stockholm.

Bland de förnämsta medel, och utan tvifvel det angenämaste och drygaste, till tändernas rengöring och bevarande är tandläkaren **C. O. Kochs** i Linköping

FLORILINE.

Minutförsäljning öfver allt i riket, i Stockholm hos **C. G. Leth**, Drottninggatan 44. Partiförsäljning hos **C. O. Koch**, Linköping, och **C. B. Blom**, Norrköping. [142]

Fysiologiska skodon

för damer, herrar och barn tillverkas hos undertecknad.

Använd alltid sådana åt edra barn, så få de ej liktornar och kylknölar på gamla dagar!

Om profsko insändes, behöver ej mått tagas.

Högaktningsfullt [78]

C. NILSSON, Drottninggatan 100.

Husmödrar!

Försöken **Th. Winborg & Cis** i Stockholm tillverknningar af

Ättika, Senap, Såser, Soja.

flere gånger prisbelönade och fullt jemförliga med de bästa utländska fabrikat. Tillhandhållas hos Hrr specerihandlare.

FABRIKS. MÄRKE.

[95]

ENGELSKA och SÄCHSISKA HEL- och HALFYLLE-

D. C. WENNERSTRÖMS

Manufaktur-Magasiner

STOCKHOLM

45 Drottninggatan 45 80 Drottninggatan 80

hörnet af Klarabergsgatan. hörnet af Appelbergsgatan.

Ständigt lager af

Svarta äkta Lyoner-Sidentyger och äkta Schalar.

[162]

PARAPLYER och PARASOLLER.

Kronprins Rudolf

och

Marie Vetsera.

Historisk roman med illustrationer börjas i nr 27 af

Hemmets Allehanda,

illustrerad veckotidning för nytta och nöje.

Prenumerationspris helt år kr. 5:—
kvartal 1: 25.

Lösnummerpris hos kommissionärerna [169] 10 öre. (G. 14790)

Engelska Magasinet

38 Regeringsgatan 38, 1 tr. upp.

Strumpor, tricotunderkläder för Damer, Herrar och Barn, randig och enfärgad Serge, Cheviot till gosskläder, Flannel, Velveteen, Barnskor, Corsetter samt Engelska Reformlif, Tricotkostymer och Kavajer för mindre gossar. Pears Soap m. m.

Utmärkta Téer.

OBS. Endast Engelska varor af bästa kvalitet. [70]

Ett ungt fruntimmer,

lärarinna i Richard Anderssons musikskola, önskar under sommaren få vistas hos en familj på landet, mot att undervisa i pianospelning. Närmare underättelser meddelar benäget hr Richard Andersson, Brunnsgatan 28, 2 tr. [139]

Kurs i klädsömnad

gives af undertecknad för ett begränsadt antal elever. OBS. Eleverna förfärdiga egna klädningar.

Bernadina Nicodemi,

Barnhusgatan 4, 1 tr. upp öfver g. [48]

Chokolad, sockrad och osockrad, hvaribland *Hushålls-Chokolad* o. *Consum-Chokolad* m. fl.; *Cacao Columbia*, närande, lättsmält, fin i smaken, öfverträffar alla utländska sorter. Säljas hos alla speceri- och delikateshandlande samt i parti hos [128] **J. R. Nordling**, Lilla Nygatan 23.

Största lager af

Mode- & Garneringsartiklar

till Klädningar och Kappor.

Sybehör & Foderväfnader,

Knappar & band.

Till utstyrslar:

Broderade Remsor

af bästa kvalitéer,

Madeira-broderier,

Madapolam-broderier.

OBS.! Profver sändas på begäran till landsorten franco.

[152]

YLLE REGIMEN.
 Bästa skydd mot köld och värme
 äro:
Benger's
 enda äkta
Normal-Underkläder.
 Prisbelönta med 6 Guldmedaljer.
 Illustrerad Katalog gratis.
 Fabriks-Nederlag hos: Gösta Vidinghoff,
 19 Drottninggatan, Stockholm.

Mölnlycke
 Manufaktur-Aktie-Bolag,
 Göteborg.

Tryckt Domestik,
 äkta färger, moderna mönster,
Mollskinn & Krafttyg,
Bomulls-Korderoj,
Victoria Klädningstyg,
 allt med tvinnad varp.

Bolagets tillverkningar,
 belönade med
första priset
 vid utställningen i Köpenhamn
 1888,
 finnas till salu i alla välso-
 terade väfnadsbutiker i Sve-
 rige. [25]

Ramlösa Plantskola.
 Min nya priskurant öfver rikhaltiga
 förråd af alla slag plantskoleartiklar
 är nu utkommen och tillsändes franko.
 Helsingborg i september 1888.
 [522] N. P. Jensen.

Destroyer,
 öfverträffadt medel mot alla frost-
 skador. Pris pr flaska 75 öre. Er-
 hålles mot efterkraf endast från
Åmåls Tekniska Fabrik.
 [124]

Billiga lektioner lemnas af un-
 dertecknad i franska, tyska och
 engelska språkens så väl talande
 som skrivande samt åt nybörjare
 äfven i latin. Referenser i Wallinska
 skolan. *Jetta Westerlind,*
Floragatan 10, 3 tr.
 Träffas kl. 1/24—6 e. m.
 [116]

1888

års årgång af

IDUN

fr. o. m. n:r 11 t. o. m. n:r 52
 eller mer än tre kvartal
 (Obs! I nr 11 börjar den längre
 följetongen, hvadan intet af
 den samma går bort.)
 säljes oinb. för 1 kr. 50 öre,
 med lösa permar för 2 kr. 50 öre
 samt kan användas som en
synnerligen lämplig
present

vänner och väninnor emellan.
 Efter till Redaktionen af Idun
 ingången requisition sändes årgången
 mot efterkraf med tillagdt porto.

1888

Alla fördelar framför andra sorter!
 Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos
Henrik Labatt,
 Kongl. Hofleverantör,
 27 Drottninggatan 27
 Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller
 decimaltum. [71]

SUCHARD.

17 Guld- och Silfvermedaljer. Suchard's Chocolat.

Fabriksmärke.

Erkänd utmärkt qualité.
 Samtliga Suchard's Chocolader äro
 garanterade ren Cacao och socker utan
 tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja,
 Capsules, Noisettes, Nougatines
 och andra dessertchocolader rekom-
 menderas.

Suchard's Cacaopulver,
 Cacao Soluble, ett rent lösligt pul-
 ver i bleckburkar på 1/2, 1/4 och 1/8 kilo,
 är drygt, välsmakande och närande.
 Af Suchard's Cacaopulver får man
 100 koppar på 1/2 kilo. [21]

SUCHARD.

40 Drottninggatan 40

Utställning af

Svenska Stickmaskiner

af **J. E. Eriksons Mek.**
Verkst.-Aktie-Bolags
 tillverkning, Stockholm.

Å dessa stickmaskiner kan tillverkas: *gardiner, stramaljer, filter, pläder, täcken, öfverkast, dukar, mattor, möbelyg, dam- och herrvästar, kalsonger, kjolor, tröjor, strumpor, damasker, vantar, mössor, öfverkläder, kappor, goss- och flickkläder, schalar, teaterkappor samt hundratals andra artiklar, som man af ylle eller bomull behöfver i hemmet.*

Maskinerna tillverkas af bästa svenska materiel, äro enkla, lättskötta och eleganta samt taga, med bord, ej större plats än en vanlig familjesymaskin.

Köpare af stickmaskiner erhålla gratis den undervisning, som erfordras för de olika arbetenas förfärdigande.

Af förbättringarna vilja vi särskildt nämna systemet för plaggens fasonering, hvarigenom all räkning vid stickningen borttages.

Ett rikhaltigt lager af sådana artiklar, som tillverkats på dessa stickmaskiner, är ständigt till påseende i utställningslokalen. [136]

Agent för Stockholm och omnejd: handl. *P. Persson*, Drottninggatan 40.

Handarbete.

(7:de undervisningsåret;)

OBS! Musiklektioner i piano och gitarr meddelas äfven.

Norrlandsgatan 31, 3 tr..

Stockholm. [462]

Undertecknad mottager såväl äldre som yngre elever i
 allt slags handarbete, såsom: hvitsömsbroderi, märk-
 ning, schattérsöm på kläde, plysch och siden, hälsöm,
 macramé, filet-guipure, knyppling (rysk och Vadstena),
 snörmakeriarbeten samt fornnordiska sömnader m. m.
 Proffer och färdigjorda arbeten finnes till påseende.

Magda Kempe.

Till Utstyrslar!

Sängar och Sängkläder

Täcken och Filter

Alla sängkläder tillverkas på egen verkstad.

Bolstervar, Täcken och Filter arsenikfria.

Beställningar emottagas och utföras noggrant.

Låga bestämda priser!

Prisuppgifter sändas franko.

K. M. LUNDBERGS Bosättningsmagasin

7. Storkyrkobrinken 7.

STOCKHOLM.

[88]

Sturegatan n:r 8. Telefon: 84 30.
 Laca ve y Ca, Cadiz. Äkta spanska viner i Stockholm.
 Telefon: 54 50.
 Fersenska Terrassen.
 Kungsgatan n:r 7.
 Telefon: 57 70.